

Textilområdet i förändring

Rebecca Ugglå,
Resurseffektivitetsenheten
2023-10-08

Agenda

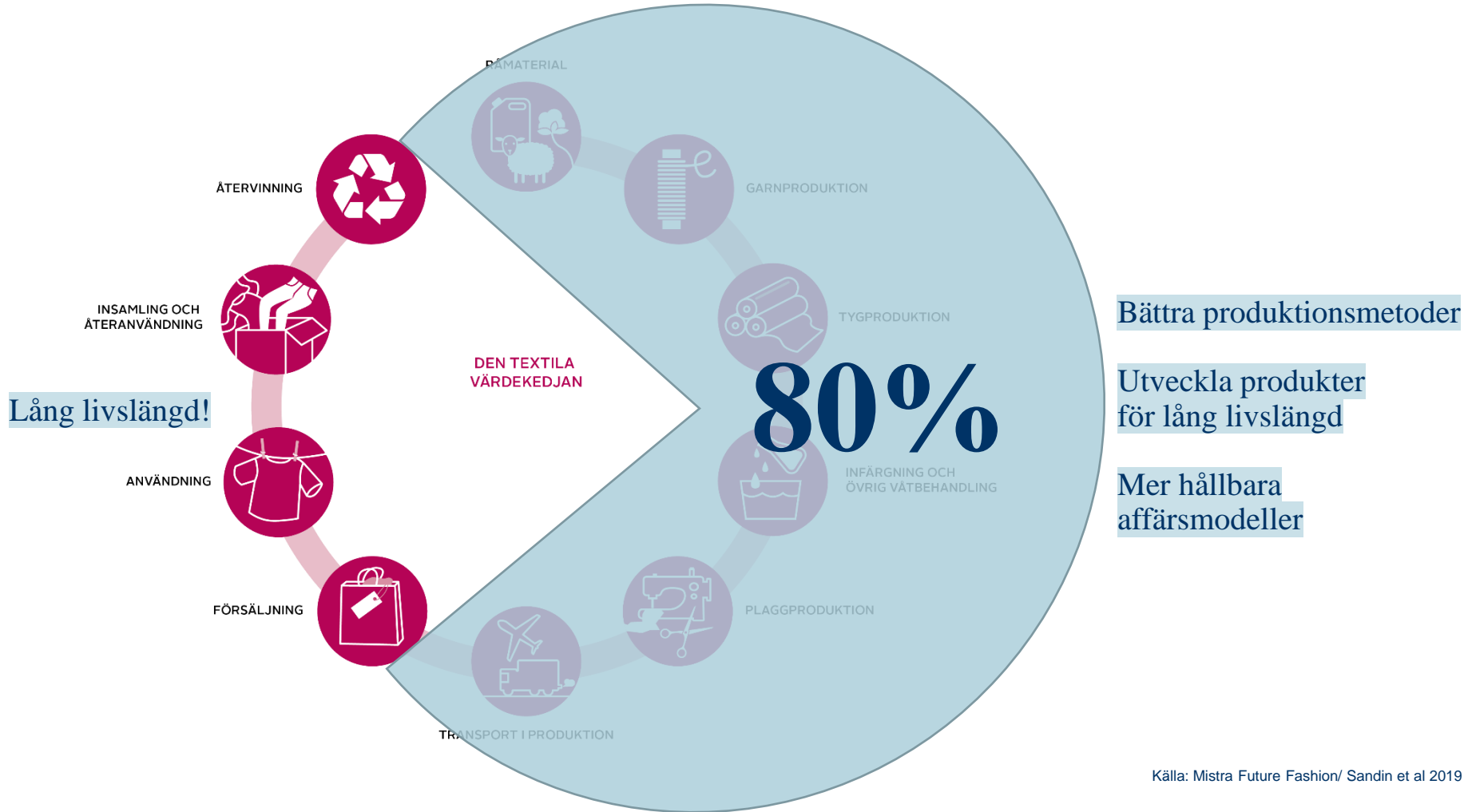
- Vad vi vet och inte vet
- Ekodesign
- Mer konsumentmakt i den gröna omställningen
- Produkters och företags miljöprestanda
- Avfallsdirektivet – separat utsortering av textilavfall och införande av utökat producentansvar för textil

9 oktober 2023

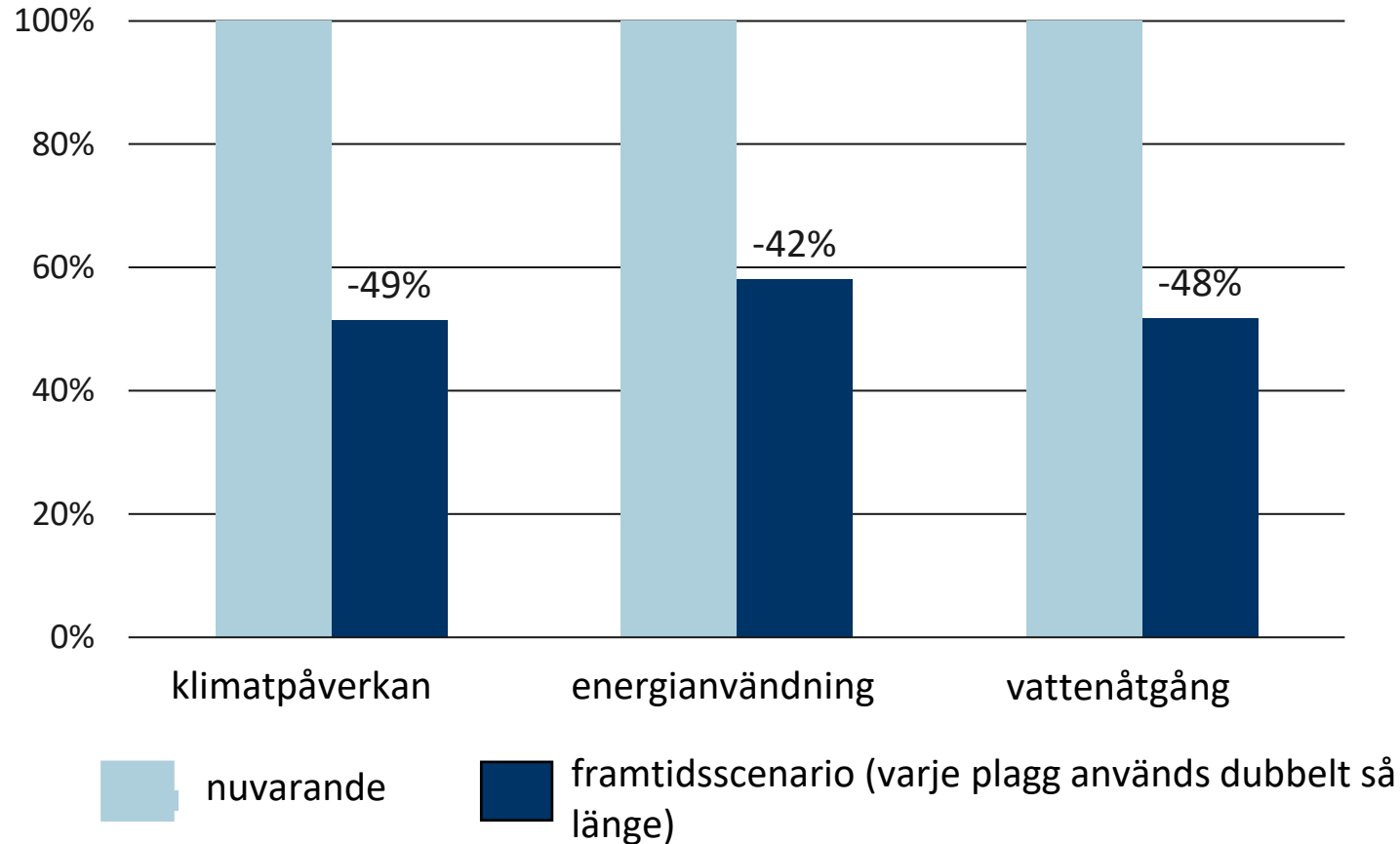
Vad vi vet och inte vet?

Rebecca Ugglå

Källa: Mistra Future Fashion/ Sandin et al 2019

Effekt av att varje plagg används dubbelt så länge

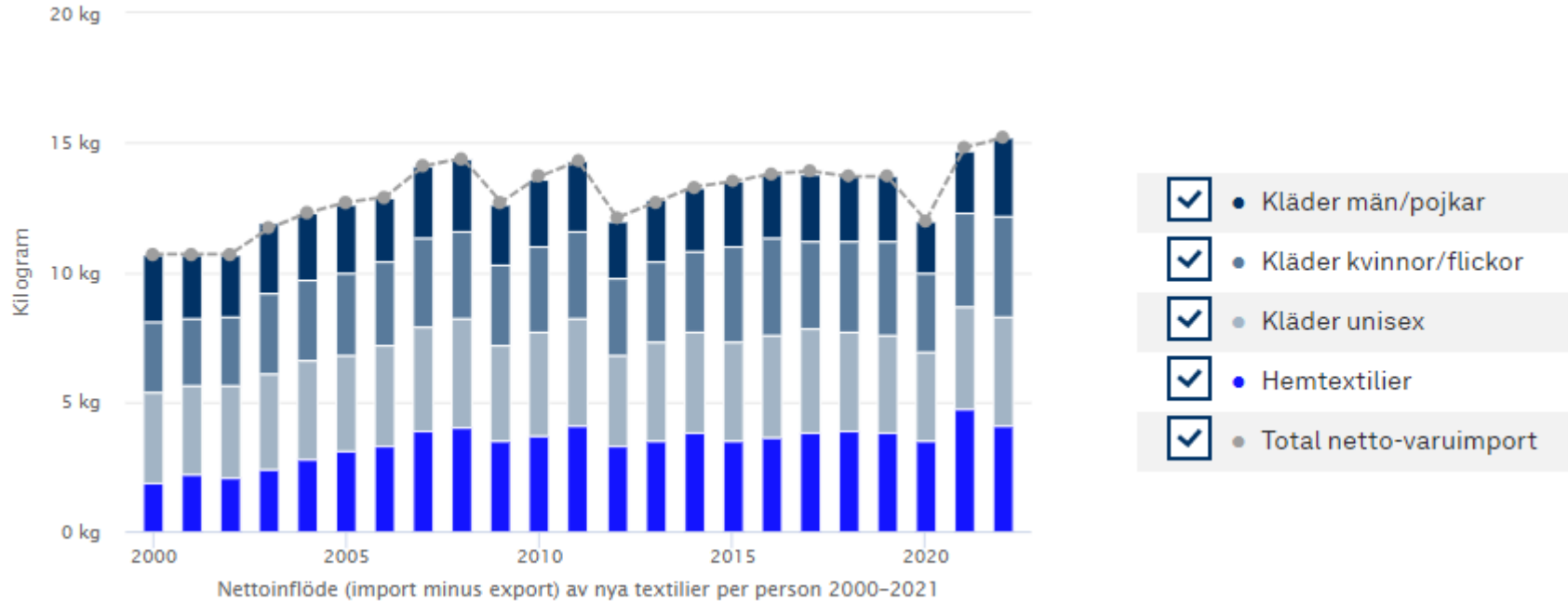

Klimatdata

- År 2017 gav den svenska textilkonsumtionen upphov till 4,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter (CO₂-eq) växthusgaser totalt över hela livscykeln, från vaggan till grav. Motsvarande siffra för år 2000 var 3,3 miljoner ton CO₂-eq.
- Det motsvarar utsläpp från 850 000 varv runt jorden med bil.

Konsumtionsdata

Insamling av textilavfall

- I EU:s avfallsdirektiv finns beslut att 1 januari 2025 ska alla EU-länder samla in textil separat från annat avfall.
- Regeringen tillsatte en utredning som tagit fram förslag på hur ett producentansvar för textil kan utformas. *Producentansvar för textil – en del av den cirkulära ekonomin*. SOU 2020:72.
- Promemoria - [Cirkulär hantering av textil och textilavfall](#)
- Förslag till reviderat avfallsdirektiv (5 juli 2023).

Återvinning

- Att återvinna → 5-10 % klimatbesparing

[Textilåtervinning – tekniska möjligheter och utmaningar](#), 2015 och [White paper of recycling](#), 2019

- 'recycled fibers alone can never make the textile industry sustainable because the fibers stand for only a minor part of the environmental impact' *Roos et al.2019*

Förläng
livslängden

9 oktober 2023

EU:s textilstrategi

Rebecca Uggla

Bryssel den 30.3.2022
COM(2022) 141 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

EU:s strategi för hållbara och cirkulära textilier

År 2030 ska de textilprodukter som släpps ut på EU-marknaden ha lång livslängd och vara återvinningsbara, i stor utsträckning tillverkas av återvunna fibrer, inte innehålla några farliga ämnen och tillverkas med respekt för sociala rättigheter och miljön. Konsumenterna ska kunna ha glädje av rimligt prissatta textilier av hög kvalitet under längre tidsnabbmode ska vara "omodernt" och ekonomiskt lönsamma återanvändnings- och lagningstjänster ska vara allmänt tillgängliga. I en konkurrenskraftig, motståndskraftig och innovativ textilsektor ska tillverkarna ta ansvar för sina produkter längs hela värdekedjan, inklusive när de blir till avfall. Det cirkulära textilkosystemet ska blomstra och det ska finnas tillräcklig kapacitet för innovativ fiber-till-fiberåtervinning, samtidigt som förbränning och deponering av textilier ska ha reducerats till ett minimum.

Grundläggande åtgärder	Datum
<i>Åtgärder enligt förordningen om ekodesign för hållbara produkter när denna har antagits</i>	
Obligatoriska prestandakrav vad gäller textilprodukters miljöhållbarhet	2024
Digitalt produktpass för textilier med krav på information om miljöhållbarhet	2024
Obligatoriska krav vad gäller grön upphandling och medlemsstaters incitament	2024
Upplysning om antal produkter som kasseras av stora företag och hur de därefter behandlas, samt åtgärder för att förbjuda destruktion av osålda textilier	2024
<i>Andra åtgärder för hållbar produktion och konsumtion</i>	
Mer konsumentmakt i den gröna omställningen och säkerställande av att miljöpåståenden är tillförlitliga	2022
Översyn av textilmärkningsförordningen och övervägande av om en digital etikett bör införas	2023
Översyn av kriterierna för EU:s miljömärkning av textilier och skor	2024
Regler för produktkategoriers miljöavtryck för kläder och skor	2024
Initiativ för att motverka oavsiktliga utsläpp av mikroplaster från textilprodukter	2022
Översyn av referensdokumentet för bästa tillgängliga teknik (Bref-dokumentet) för textilindustrin	2022
Genomförande av direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet inom textiltsektorn	Fr.o.m. 2023
<i>Åtgärder för att hantera avfallsutmaningar</i>	
Krav om utökat producentansvar för textilier med miljöanpassade avgifter och åtgärder för att främja avfallshierarkin för textilavfall	2023
Inledande av arbetet med att fastställa mål för återanvändning och materialåtervinning av textilier	2022

Tillämpning av restriktionerna för export av textilavfall utanför OECD och utarbetande av kriterier för att skilja mellan avfall och begagnade textilprodukter	Fr.o.m. 2023
<i>Åtgärder för att möjliggöra omställningen</i>	
Lansering av omställningsbanan för framtidens textilekosystem	2022
Vägledning om stöd för införande av cirkulär ekonomi och för partnerskap på detta område mellan sociala företag och andra aktörer, bland annat inom textiltsektorn	2022
Vägledning om cirkulära affärsmodeller inom textiltsektorn	2024
Lansering av #ReFashionNow	Fr.o.m. 2022
Nya europeiska Bauhaus för att stödja hållbara textilier	Fr.o.m. 2022
Ansökningsomgångar under Horisont Europa för att stödja forskning och utveckling inom textilier	2021–2027
Antagande av en gemensam industriteknisk färdplan om cirkularitet	2022
Kriterier för cirkulär tillverkning av kläder enligt taxonomiförordningen	2022
Arbete med kompetensutveckling för textilindustrin inom ramen för den europeiska kompetensagendan och den förnyade europeiska alliansen för lärlingsutbildning	Fr.o.m. 2022
Starkare marknads kontroll genom samarbete mellan tillsynsmyndigheter och lansering av EU:s verktygslåda mot varumärkesförfalskning	Fr.o.m. 2022

[EU-strategi för hållbara textilier \(europa.eu\)](https://europa.eu)

EU:s nya ekodesignförfordning ESPR

Cirkulär ekonomi i EU

Den europeiska gröna given - en färdplan för Europa ska bli en klimatneutral kontinent fram till 2050.

EU:s andra handlingsplan 2020 för cirkulär ekonomi är en viktig del (CEAP)

Hållbar produktpolicy - flaggskeppet i planen, och omfattar bättre produktdesign och produktionsprocesser och ska ge ökat inflytande för konsumenterna och offentliga köpare.

Viktiga produktvärdekedjor i omställningen till en cirkulär ekonomi

Elektronik/IKT

Batterier

Förpackningar

Plast

Textil

Byggnader

Livsmedel, vatten och näringsämnen

Varför ESPR?

- Bristfällig användning av resurser, planetära gränser överskrids
- Behövs en frikoppling
- Nya affärsmodeller och arbetsmöjligheter
- Återvinningen behöver öka och högre kvalitet på det som återvinns
- Öka tiden som produkter används och använda dem mer effektivt
- Bevara värdet på materialet i ekonomin

Processen fram till slutgiltigt antagande

- Förslag till förordning om ekodesign för hållbara produkter, ESPR, EU Kommissionen presenterade 30 mars 2022
- Förhandlingar i Rådet – Allmän inriktning maj 2023
- Förhandlingar i Parlamentet – klart juni 2023
- Trilog 1:a möte juli 2023

ESPR – omfattning

- Utvidgat scope jmf med dagens ekodesigndirektiv – fler produktgrupper
- Utvidgat perspektiv – hela livscykeln omfattas
- Prestandakrav
- Informationskrav
- Digitala produktpass
- Horisontella krav
- Förhindra förstörelse av osålda varor
- Motivera till hög prestandaklass
- Förbättrad marknads kontroll

Syfte: likvärdiga spelregler på EUs inre marknad

Definitioner

Tillverkare, auktoriserad representant, distributör, importör..

Återtillverkning, uppgradering, reparation

Ämnen som inger betänkligheter

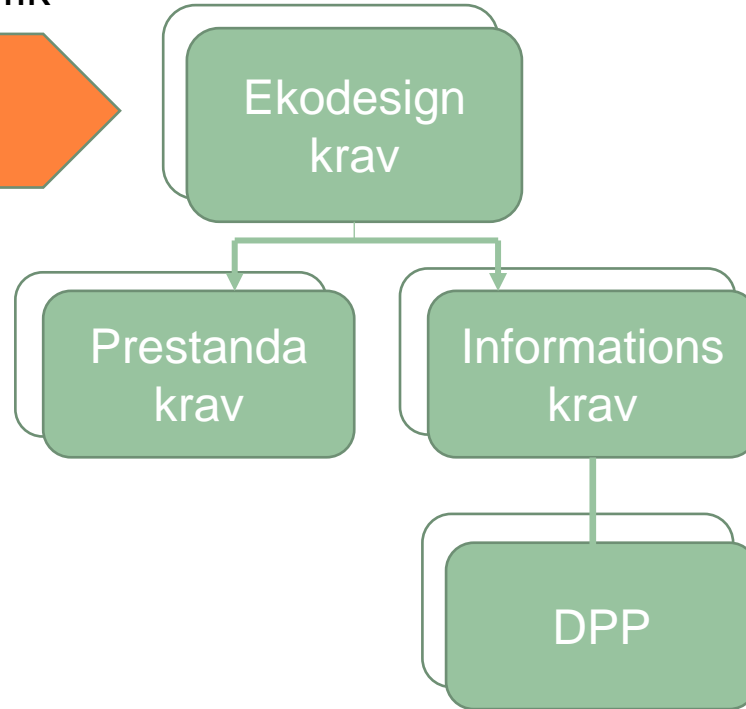
Förstörelse

....

Förordning ESPR

Produktgruppsspecifik

Delegerad akt

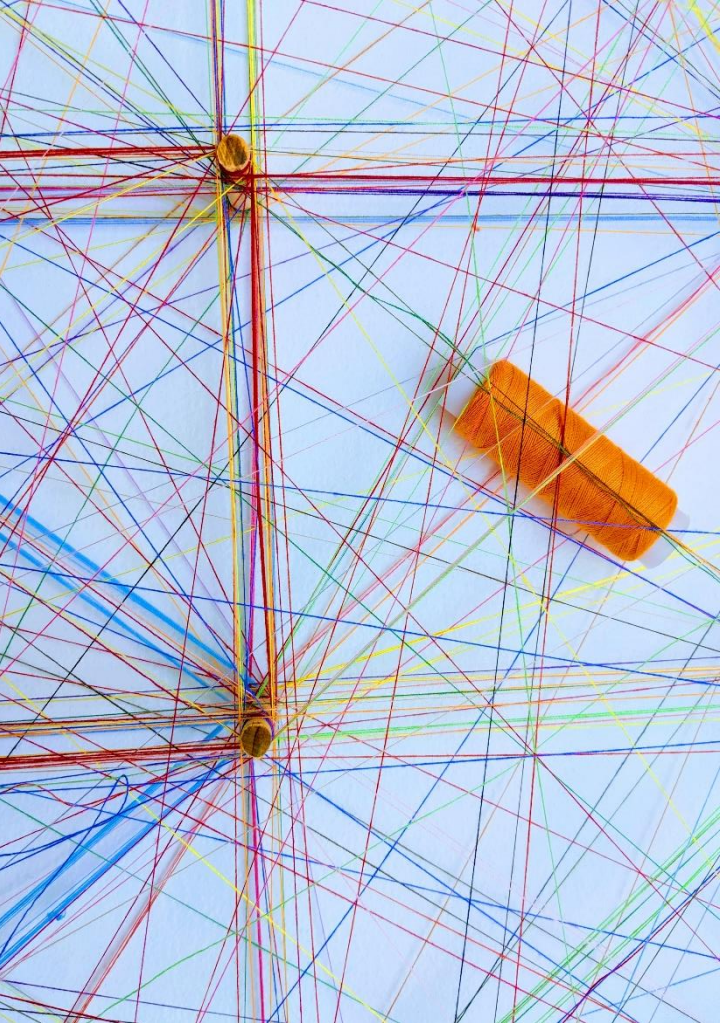
Ekodesign produktaspekter

- hållbarhet, tillförlitlighet; återanvändbarhet;
- uppgraderbarhet;
- reparerbarhet, möjlighet till underhåll och renovering;
- energianvändning eller energieffektivitet,
- resursanvändning eller resurseffektivitet,
- återvunnet innehåll
- möjlighet till återtillverkning och återvinning;
- möjlighet till återvinning av material
- miljöpåverkan, inklusive klimat- och miljöavtryck;
- förväntad generering av avfall
-

Marknadsplattformer och sökmotorer

- Leverantörer av e-marknadsplatser ska samarbeta för att säkerställa effektiva marknadskontrollåtgärder
- E-marknadsplatser ska inrätta en kontaktpunkt som möjliggör direkt kommunikation med medlemsstaternas marknadskontrollmyndigheter

ESPR – arbetsprocess

Ramverk ---> delegerade och genomförandeakter

Ecodesign Expert Group – MS experter

Ecodesign Forum – alla intressenter inom en produktgrupp

Marknadskontroll

- Medlemsstaterna ska beskriva den marknadskontroll som planeras för att säkerställa att lämpliga kontroller utförs i tillräcklig omfattning med avseende på denna förordning och delegerade akter
- Kommissionen ska organisera gemensamma projekt för marknadsövervakning och provning på områden av gemensamt intresse

Förstörelse av osålda produkter

Offentliggörande av information om osålda konsumentprodukter

Förbud mot förstöring av osålda konsumentprodukter som är kläder eller tillbehör till kläder

Förstörelse: avsiktlig skada eller bortskaffande av en produkt som avfall, med undantag för kassering endast i syfte att leverera en produkt för förberedelse för återanvändning eller återtillverkning.

Digitala produktpass (DPP)

DPP Design

Utvecklas före
DPP-data

DPP-system

Alla standarder och
protokoll relaterade till IT-
arkitekturen.

Digitalt produktpass

- Baserat på öppna standarder
- Fokus på data interoperabilitet (maskinläsbart, strukturerat, sökbart).
- Lättillgängligt genom att skanna en databärare, till exempel en vattenstämpel eller en QR-kod.

Beslutas i delegerad akt

DPP-data

Möjliga identifierare

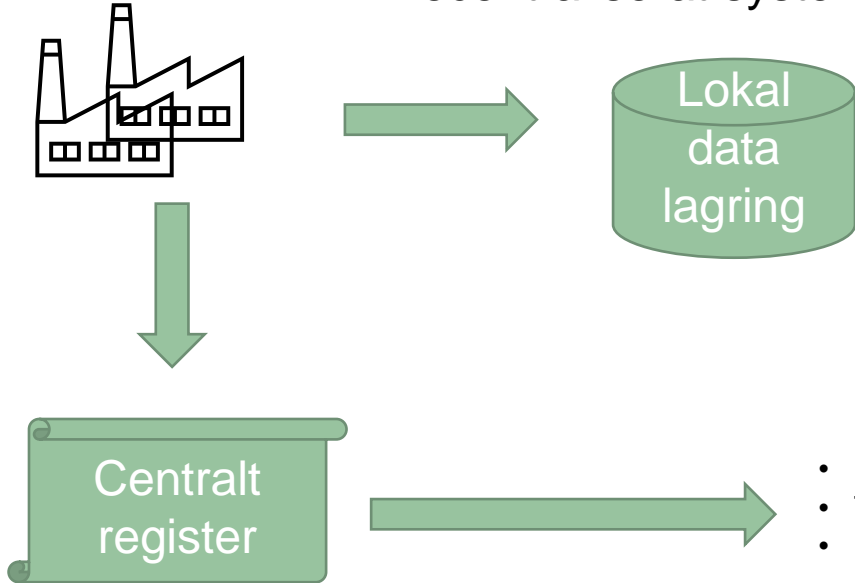
- Ekonomisk aktörs namn, registrerat firmanamn
- Global Trade Identification Number (artikelnummer) eller motsvarande
- Taric-kod eller motsvarande
- Globalt platsnummer eller motsvarande
- Auktoriserad representant
- ...

Exempel på potentiella data

- Beskrivning av materialet, komponenten eller produkt
- Återvunnet material
- Profil för miljöavtryck
- Klasser av prestanda
- Tekniska parametrar
-

DPP Arkitekturen

Decentraliserat system

- Unik produktidentifierare (vad)
- Unik operatörsidentifierare (vem)
- Unik anläggningsidentifierare (var)
- Ytterligare information (om relevant)

- Identifierare (dessa går också till registret. Produktrelaterade data)
- Information om cirkularitet/hållbarhet
- Information relaterad till leveranskedjan
- Certifikat/manualer

- Marknadskontrollmyndigheter
- Tullmyndigheter via EU:s enda kontaktpunkt för tullen
- EG och medlemsstaterna (statistiska analyser)

- Bättre skydd av konfidentiella och känsliga information
- Storleken på en central databas skulle vara enorm och mycket svårt (och kostsamt) att inrätta och förvalta
- Dynamiken i produktspecifik information kan förvaltas bättre lokalt

Mer konsumentmakt i den gröna
omställningen

+

Produkters och företags miljöprestanda –
krav på att påståenden ska styrkas

Mer konsumentmakt

- Förslaget presenterades den 30 mars 2022
- Ändringar i direktivet om otillbörliga affärsmetoder och konsumenträttighetsdirektivet
- Tar i korthet sikte på;
 1. Otillbörliga affärsmetoder. Motverka greenwashing, dvs. vilseledande miljöpåståenden/märkningar
 2. Konsumentinformation. Förse konsumenter med miljömässig information vid köptillfället.

Mer konsumentmakt

- Tillhandahålla konsumentinformation inför köpet (ex)
 - garanti
 - information om tillgången till kostnadsfria programvaruuppdateringar
 - om möjligheter att reparera produkter (genom ex reparerbarhetsindex)
 - Några av de nya förbuden:
 - Miljömärkningar som inte bygger på ett certifieringssystem eller är etablerat av myndigheter.
 - (allmänna) påståenden som inte kan styrka en utmärkt miljöprestanda relevant för påståendet.
 - Miljöpåstående som tar sikte på hela produkten, när miljöfördelen faktiskt endast rör vissa delar av produkten.
-

Krav på miljöpåståenden ska styrkas

- Näringsidkare ska genomföra en bedömning för att styrka uttryckliga miljöpåståenden genom bl.a.
 - förlita sig på allmänt erkända vetenskapliga belägg, använda korrekt information och beakta relevanta internationella standarder,
 - visa att miljöpåverkan, miljöaspekter eller miljöprestanda som påståendet omfattar är betydande ur ett livscykelperspektiv,
 - om ett påstående görs med utgångspunkt från miljöprestanda, beakta samtliga miljöaspekter eller miljöpåverkan som är betydande för att kunna bedöma miljöprestanda
- Tredjepartskontroll och intygande för att styrka och förmedla miljöpåståenden och miljömärkning

Cirkulär hantering av textil och textilavfall

Förslag

- Kommunerna bör även i fortsättningen ha ansvar för insamling av textilavfall som är kommunalt avfall.
- Med textilavfall ska i avfallsförordningen avses avfall som består av kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil.
- Den som har textilavfall ska sortera ut det från annat avfall och förvara det skilt från annat avfall.
- Den som samlar in textilavfall som har sorterats ut ska samla in det separat.
- Kommunen ska lämna information till hushåll och verksamhetsutövare om vikten av att hushålla med råvaror och energi genom att se till att textil återanvänds när det är möjligt.
- Regeringen bör invänta eventuella nya EU-krav om hur textilavfall ska behandlas innan förändringar görs i den nationella lagstiftningen

Avfallsdirektivet

Ett producentansvar för textil och skor

- Producent – Definieras
- Omfattning – Utgår från tullkoder
- Ekomodulerade avgifter – baserade på ekodesign
- Textilavfall – allt som samlas in
- Frivilligorganisationer – en del av insamlingssystemet alt ha egen insamling

Textildialogen 2023

[Textildialogen 7 november 2023](#)

Tack!